כותרת: מדוע נזקק ה' ל'טריקים של קוסם? מדוע תנין/זוחל? המשמעות העמוקה של המטה שהפך לתנין:

- א. היבט תיאולוגי: אלוהי מצרים
 - ב. היבט הזיכרון ההיסטורי
- ג. רמזים של ה' לקוראי החומש
 - ד. הערות
 - ה. מקורות

א. ההיבט התיאולוגי (המשמעות העמוקה של האות: המטה שהפך לתנין:

אלוהי מצרים: ראו תמונות בהמשך, מצד שמאל ומימין - דמות אנושית בעלת ראש של תנין, ובאמצע תנין הנערץ כאל

כיוון שהתורה מגלה לנו בכמה מקומות את רצון ה' להראות את אפסותם של אלוהי מצרים ("ובכל אלוהי מצרים אעשה שפטים" וכו'), חשוב לראות כיצד אירועי הפרשה שלנו מתקשרים לכך, ובמיוחד כיצד הנילוס, יחד עם הקסם של פרעה כחלק מההגנה שאלוהי הנילוס המיוחסים .סיפקו לכאורה, שימשו כנגד המצרים עצמם

על פי ויקיפדיה: סובק היה אל מצרי קדום, שזוהה עם תנין הנילוס ונחשב לבעל תכונות של כוח הוא נתפס כמגן מפני סכנות. (apotropaic) - צבאי, פוריות וכוחות הגנה (כוחות הגנה מאגיים הנילוס. סובק נהנה ממעמד מרכזי בפנתיאון המצרי מתקופת הממלכה הקדומה (2686–2181 משבח (PT 317) לפנה"ס) ועד התקופה הרומית (30 לפנה"ס–350 לספירה). אחד הכישופים את פרעה כהתגלמות חיה של אל התנינים

הנילוס נחשב למקור החיים: כשהנילוס הציף, הוא הביא שגשוג ופוריות; אולם אם המים לא עלו מספיק, זה הוביל לרעב, ואם עלו יותר מדי - הבתים החרסיתיים נהרסו בשיטפון. לכן היה חשוב שלאלים תהיה שליטה על הנהר. שני אלים עיקריים הקשורים לכך היו חנום וחאפי. חנום, האל בעל ראש האיל, נחשב לאדון המים ולמי שמביא חיים ופוריות לגדות הנהר, שם צמחו צמחים וחיו בעלי חיים. בנוסף, כיוון שהמים הביאו עימם טין, חנום נחשב גם ליוצר האדם. האל חאפי היה האחראי על הצפת הנילוס. בנוסף, האל אוסיריס היה קשור להצפה ולנסיגה של הנילוס. תנינים והיפופוטמים, שמהם פחדו המצרים, נחשבו למקודשים כדי להבטיח את הגנתם מפני התקפות חיות ומרוע בכלל

יוניברס הפוך: פרעה ודאי הושפע מהעובדה שמשה היה המנהיג שניבאו עליו מראש, שנשלח אל הנילוס אך ניצל והגיע לבית פרעה עצמו, שם גדל כנסיך! הדבר עצמו היה הדגמה אדירה ל :

1. העובדה שה' הוא זה ששלח את משה לפרעה.

2. כוחה של ההשגחה האלוהית לסכל תכניות אנושיות ואף להפוך אותן לכלי לביצוע רצונו.

כל זה עונה גם על שאלת הגאווה של פרעה: "מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ?" זה היה ברור גם לזקני ישראל, שהבינו שמשה הוא המנהיג הנבחר על ידי ה'.

II: של המשמעות העמוקה יותר של אות המטה שהופך לתנין) וII: של ההיבט ההיסטורי

בספר שמות פרק ז' התורה מספרת לנו שהחרטומים הצליחו להפוך את מטותיהם לתנינים -זוהי דרך התורה להעביר לנו את המסר שהאלמנט המהותי באות של משה היה החלק שהחרטומים לא יכלו לעשות. במילים אחרות, המהות לא הייתה הפיכת מטה לתנין, אלא .(הבליעה (ז:יב

ואז ישנה עוד רמה נוספת: דמיינו שאנו צופים באירוע מתפתח, אנו רואים את מטה אהרון בולע את האחרים, ואז מה...? התורה לא מספרת לנו, אנחנו צריכים למלא את זה בעצמנו

האם המטה תפח? או שמא נשאר כפי שהיה, ובכך הבהיר לחרטומים שהכוח האלוהי עולה על כוחותיהם? דמיינו את אהרון יוצא מחדר פרעה עם מטהו, שנראה כרגיל, אך הוא מכיל בתוכו .את כל מטות החרטומים, סמל לכישלון אמונתם הטכנולוגית והמאגית

זהו רמז למסר כפול: חזרה לחלום פרעה הקדום (פרות דקות בולעות שמנות), והצבעה על כוחו המוחלט של ה' מול כוחות מצרים

:סיכום

ה' ביצע את ה'טריק המאגי' הזה למספר מטרות:

- 1. להזכיר לפרעה את יוסף ואת תרומתו למצרים.
 - להראות לפרעה מי הוא ה.'
 - להוכיח את אפסות אלוהי מצרים.

כל זה היה חלק ממסר אלוהי שנועד לגרום לפרעה להכיר באלוהי ישראל ולהבין את משמעות המכות -עד שהגיע לסוף המר

רמזים לקריאת אות אלוקי, שעשויים לסייע בפירוש סיפורים אחרים בחומש:

ישנה תפנית פתאומית בנרטיב, שמות ז:יב, שם לא נאמר לנו מה קרה מיד לאחר מכן. אני מאמין שהחומש מנע מאיתנו בכוונה מידע על הסצנה בחדר ההוא כאשר המטות נבלעו, ויציאתם לאחר מכן של משה ואהרון. כלומר, אני מאמין שאנחנו אמורים לדמיין את התרחיש ובדרך זו להסיק מה קרה.

אלמנט חסר זה (ראו את הסיפור) הוא כשלעצמו רמז לכך שאנחנו הקוראים צריכים לחשוב הלאה, לדמיין מה קרה ואז להבין את המשמעות של זה.

במקרה זה, נראה לי שסיפור התורה מרמז שמטה אהרון לא פלט את המטות האחרים, אלא כאשר תנין אהרון חזר להיות מטה, הוא יצא איתו, הלך איתו. תדמיינו: אהרון יוצא מהחדר כשהוא נושא את כל קסם העבודה הזרה היקר של מצרים, את 'הטכנולוגיה' הגבוהה ביותר שלהם, שעבורה מצרים הייתה מפורסמת בעולם באותה תקופה! עכשיו דמיינו את התדהמה והבהלה של חרטומי מצרים הגדולים שמטות הקסם העוצמתיים שלהם, כלי הנשק-קסם המתקדמים של מצרים, נעלמים בדלת עם יציאתם של שני היהודים המבוגרים. בהתחשב במה שראינו לעיל לגבי אמונותיהם האליליות, דמיינו מה זה !"השיג מבחינת תזכורת לכולם "מי הוא אלוקים!

ועכשיו עוד צעד: באמצעות הדמיון שלנו את התרחיש: כאשר מטה אהרון בולע את מטות הקסם של ? החרטומים, **האם מטה אהרון התנפח למכפלה מגודלו**

מהתחושה הכללית של נרטיב התורה על מה שקרה, אני מניח שהוא נראה כפי שנראה לפני בליעת המטות האחרים. במילים אחרות, ההנחה שלי היא שמבחוץ מטה אהרון לא השתנה על ידי הבליעה! [![אחרת אולי החרטומים היו דורשים את מטותיהם בחזרה

ואכן המדרש מתאר את פחדו של פרעה (ראו בהמשך

. . .

- - -

We will make the assumption that Aaron left with all the magicians' staffs inside his staff, and there is a midrash which supports this notion.

We can see that the midrash below stresses Pharaoh's fright at the swallowing. So he was affected by it, but in my interpretation he didn't understand the significance in his context, it didn't accomplish what it could have, ie reminding him of Yosef, and of the God of Yosef, and lead him to free the Jews. I think that this was the intent of those who originally taught that which is recorded in our version of the Midrash, which mentions that the rod was the same thickness after haiving swallowed their tanininm of the magicians, but do snot mention any realization by Pharoah of the symbolic significance of this (ie remining them all of Jospeh).. https://www.sefaria.org/Shemot_Rabbah.9.7?lang=bi

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִם יִבְלַע תַּנִּינִיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא, נָחָשׁ בּוֹלֵעַ נָחָשׁ, אֶלָּא יַחְזֹר לִבְרִיָּיתוֹ וְיִבְלַע אֶת תַּנִּינֵיהֶם, מַהוּ וַיִּבְלַע מַטֵּה אַהְרֹן אֶת מַטֹּתָם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֹּסְשָׁ, אֶלָּא יַחְזֹר לִבְּרִיָּיתוֹ וְיִבְלַע אֶת תַּנִּינֵיהֶם, מַהוּ וַיִּבְלַע אוֹתְן. **כְּשֶׁרָאָה פַּרְעֹה כֵּן תָּמַהּ וְאָמַר: וּמַה אִם** יֹאמַר לַמַּשֶּׁה בְּלַע לְפַרְעֹה וּלְכִסְאוֹ, עַכְשָׁו הוּא בּוֹלֵעַ אוֹתוֹ. אָמֵר רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא, נֵס גָּדוֹל נַעֲשָׂה יֹאמֵר לַמַּשֶּׁה בְּלַע לְפַרְעֹה וּלְכָסְאוֹ, עַכְשָׁו הוּא בּוֹלֵע אוֹתוֹ. אָמֵר רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא, נֵס גָּדוֹל נַעֲשָׂה בַּמַטָּה, שָׁאַף עַל פִּי שֶׁבָּלַע כָּל אוֹתָן הַמֵּטּוֹת שֶּהִשְּׁלִיכוּ, שֶּׁהָיוּ רַבִּים לֵעֲשוֹת מֵהֶן עֲשָׂרָה עֲמָרִים, וְלֹא הָעְבָּה, וְכָל מִי שֶׁרוֹאֶה אוֹתוֹ אוֹמֵר זֶה מַטֵּה אַהְרֹן, מִכָּאן שֶׁהָיָה מַטֵּה אַהְרֹן סִימָן טוֹב לַעֲשוֹת בּוֹ נְסִים וּנְבָּלְאוֹת לְדוֹרוֹת

.

It was meant to remind the present Pharaoh and his court of the famous dream of the previous dynasty's Pharaoh about cows swallowing other cows - a dream that had saved Egypt through Joseph's interpretation - and in to rectify that which the Torah had pointed out as "And a new king arose who didn't know Joseph... slavery".

ח וַיַּקָם מֵלֵךְ-חָדָשׁ, עַל-מִצְרַיִם, אֲשֵׁר לֹא-יַדַע, אֵת-יוֹסֵף.

The word is "knew" but of course he didn't;t know him personally once it was 200 years later, the meaning isdidn't "remember" or even "didn't sufficiently take into account Joseph's actions of benefit to Egpyt.

I am imaging a very elaborate court of the Pharaohs, with scribes and inscirbers and magicians and mummifies and pyramid builders etc, and it would also have historians and theologians and priests, and they would be standing around watching and listening to this spectacle of the rod -to-tanin, and they would perhaps be the ones to tutor the Pharaoh on the historical aspect. (Also, since the Egyptians had the Jews as slaves, presumably they also knew the history of how the Jews arrived there or what transpired in the first generations.)

Just as the previous dynasty's court had carefully documented Joseph's interpretation and Egypt's salvation, so too would the present court have maintained these records,

making the parallel between the unchanged staff after swallowing and the unchanged cows after eating unmistakable to any educated Egyptian.

Thus, the sign served a dual purpose: first reminding the present Pharaoh of his predecessor's prophetic dream and Joseph's role in saving Egypt, and through this historical reminder, reawakening awareness of Joseph's God, whom the previous Pharaoh had acknowledged repeatedly (אוקים יענה את שלום פרעה... אחרי הודיע אלוקים בו אלוקים בו אלוקים בו אותך את כל זאת... הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו

Thus the theological aspect (defeating the Egyptian gods, and rmeinidng of the God of Joseph) and the historical aspect (the rod swallowing remining of the cows swallowing) are both connected to the "not remembering Joseph" theme - as a result of 'remembering' the episode of Egyptian history relating to Joseph, inter alia the present-day Pharaoh should also be reminded of the theological aspect, that the Pharaoh at that time spoke of Joseph's God with great respect.

. .

אז אם זה נכון, אז אני משער שזה היה האות שאלוקים שלח לפרעה - זה נועד להזכיר להם את חלומו של פרעה על פרות שבולעות פרות אחרות - בין אם אהרון נשא את הכל איתו החוצה ובין אם לאו, כאשר מטהו בלע את מטות החרטומים הוא נותר מטה בגודל רגיל, כפי שהיה במקרה עם הפרות !הרזות לאחר בליעת השמנות

אז בכך שהיא מספרת לנו את כל פרטי הסיפור, אך משמיטה את הסצנה האחרונה, מה קורה ומה נאמר - התורה מדגישה - בצורה קצת מוצפנת זו - שהמסר לפרעה הוצפן בהיבט זה, לא בעובדת הפיכת המטה-לזוחל, וגם לא ישירות בבליעה.

אז עכשיו דמיינו את התדהמה והבהלה של חרטומי מצרים הגדולים שמטות הקסם העוצמתיים שלהם, כלי הנשק-קסם המתקדמים של מצרים, נעלמים בדלת עם יציאתם של שני היהודים המבוגרים, נישאים על ידי היהודי המבוגר אהרון בדלת במטהו האחד!

אני מדמיין חצר מלוכה משוכללת מאוד של הפרעונים, עם סופרים וחורטים וחרטומים וחונטים ובוני פירמידות וכו', וגם יהיו בה היסטוריונים ותיאולוגים וכמרים, והם יעמדו מסביב ויצפו ויקשיבו למחזה הזה של מטה-לתנין, והם אולי יהיו אלה שיחנכו את פרעה על ההיבט ההיסטורי. (כמו כן, מכיוון שהמצרים החזיקו ביהודים כעבדים, יש להניח שהם גם ידעו את ההיסטוריה של איך היהודים הגיעו לשם או מה שקרה בדורות הראשונים.) בדיוק כפי שבית המשפט של השושלת הקודמת תיעד בקפידה את פירושו של יוסף ואת גאולת מצרים, כך גם בית המשפט הנוכחי היה שומר על תיעודים אלה, מה שהופך את ההקבלה בין המטה שלא השתנה לאחר הבליעה לבין הפרות שלא השתנו לאחר האכילה .לבלתי ניתנת לטעות

ואכן, התורה דואגת לספר לנו בתחילת סיפור השעבוד, שזה היה בגלל שקם מלך חדש "שלא ידע את "יוסף", כלומר "לא התחשב מספיק במעשיו של יוסף לטובת מצרים."

תקרית התנין הייתה ההפגנה הראשונה של כוחו של אלוקים, במקום להתחיל ישירות במכת בכורות, או אפילו במכת דם היאור, על מנת למלא את סוגיית תזכורת פרעה ליוסף, לתת לו הזדמנות להימנע מכל המכות. זה נועד להזכיר לפרעה הנוכחי ולבית המשפט שלו את חלומו הנבואי המפורסם של פרעה קודם, מאתיים שנה קודם לכן, על פרות שבולעות פרות אחרות" - חלום שהציל את מצרים באמצעות פירושו של יוסף. על ידי תזכורתם לכך, זה היה מתקן את מה שהתורה ציינה כמוביל למוסד העבדות, כלומר ש"קם מלך חדש שלא ידע את יוסף". וַיָּקָם מֶלֶךְ-חָדָשׁ עַל-מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא-יָדַע אֶת-יוֹסֵף. המילה היא "ידע" ולא "זכר" אבל כמובן שפרעה זה לא היה מכיר את פרעה הקודם מכיוון שזה היה 200 שנה מאוחר יותר. המשמעות היא למעשה "לא 'זכר'" או אפילו "לא התחשב מספיק במעשיו של יוסף לטובת."מצרים

אבל המסר העמוק של תקרית הבליעה המדהימה הזו לא התקבל. וכך תוכננו מסרים נוספים כאלה -כולם נועדו להזכיר למצרים - במיוחד לפרעה - את מה שעשו לעם היהודי, ובתקווה שיחזרו בהם וישחררו אותם. אבל לאותות אלו - המכות - לא הייתה ההשפעה הרצויה, עד שכבר היה מאוחר מדי. לסיכום: 'מעשה קסמים' אלוקי זה השיג מספר מטרות: הוא נועד

1. להזכיר לפרעה את יוסף;

להזכיר לפרעה "מי הוא אלוקים"; להזכיר לו את אלוקי יוסף שיוסף הזכיר ופרעה של אותה .2 ! תקופה כיבד כתוצאה מכך!

להראות את ריקנותם של אלילי מצרים :3

יוסף ייחס הכל לאלוקים, ופרעה של תקופתו הדהד אותו בכך, כך שהכל היה קידוש השם גדול. כאן, ב'תזכורת' המצרים ליוסף, הכוונה היא לא רק למה שעשה עבור כל מצרים, אלא גם לקשר החזק שהיה לו עם אלוקים, בהתייחסו כל הזמן לאלוקים בהצגתו לפרעה, ובכך להזכיר להם את אלוקים, ולאפשר להם להבין מה מתפתח באמצעות רצון האל - ואכן זהו נושא מרכזי בהסברו של אלוקים מדוע אלוקים מכביד את לבו של פרעה - כדי שיוכל לעשות את כל הניסים/אותות כדי שכל מצרים תדע את אלוקים.

לפיכך, לתקרית התנין היה תפקיד כפול: ראשית, בעל פוטנציאל להזכיר לפרעה הנוכחי את חלומו הנבואי של קודמו ואת תפקידו של יוסף בהצלת מצרים, ובאמצעות תזכורת היסטורית זו, לעורר מחדש את המודעות לאלוקי יוסף, שאותו הכיר פרעה הקודם שוב ושוב (אלוקים יענה את שלום פרעה... אחרי ... להודיע אלוקים אותך את כל זאת... הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו

• • •

שימו לב גם לביטוי "אשר לא ידע את יוסף" - פרעה קם שלא ידע/זכר את יוסף - שהיה בלתי מובן בהתחלה, בתחילת הסיפור, ניתן לראות כעת כמפתח לפירוש אות זה. (סרטים שנכתבו היטב משתמשים בטכניקה זו: משהו קורה או שאדם מופיע, ונראה לא רלוונטי או סתם פרט קטן, אך מאוחר יותר מתגלה כמפתח למה שקרה.) אז זה יכול להיות רמז כיצד לפרש סיפורי חומש אחרים.

ניסיון למצוא משמעות באירועים, 'אותות' ואסונות שלכאורה אקראיים או מעורפלים: אולי הרעיונות לעיל יכולים להנחות אותנו גם לחיינו, אולי רק ברמה הלאומית, אולי גם ברמה האישית. כפי שראינו לעיל, אלוקים מזכיר למצרים, אך תחילה בעדינות, אחר כך שולח אזהרות, המכות, ואז אסון = מכת בכורות, וכאשר אפילו זה לא מספיק, הגברים טובעים בים (ים סוף) [כמו שטבעו את הבנים היהודים בנילוס]. פעולותיו של אלוקים בעולם הזה עוקבות אחר אסטרטגיה רציונלית אלוקית שאינה מובנת במלואה על ידי בני אדם, אולם המסורת מלמדת שניתן להבין אותן טוב יותר כאשר רואים כיצד האירוע משתלב בדפוס ההיסטוריה, ובהתנהגות המוסרית/אתית/רוחנית של המעורבים - והסיפורים בתורה הם מדריך לאופן שבו זה התפתח במצבים היסטוריים ספציפיים. ככל שאדם מכוון יותר לכך לגבי אירועים המשפיעים עליו באופן אישי או קולקטיבי כחברה - או אומה, או האנושות כולה - יש להניח שככל שהוא יוכל לנווט טוב יותר בחיים. עם זאת, כדי להשיג הבנה נכונה, יש לרדת מתחת לפני השטח לרמה עמוקה יותר, ולראות את המשמעות של האירועים, או את תוצאותיהם, לא רק את האירוע עצמו. ראינו כיצד סיפור מטה-לתנין משתלב היטב בשרשרת האירועים כאשר מבינים את הסיבות שבבסיס....

IV: הערות:

הערה: אלוקים כבר הורה למשה ואהרון לספר לפרעה על מכת בכורות ומדוע זה יקרה, כך שפרעה כבר ידע שאלוקים פועל לפי מידה כנגד מידה, וזה גם נועד לעזור לו להבין שתהיה משמעות עמוקה יותר לתעלול התנין שהוא עומד לראות. אבל אלוקים מותיר בידי בני האדם את המאמץ לפרש ולהבין, ופרעה זה היה מסונוור מגאוותו ולא ראה מעבר לרמה השטחית, בניגוד מוחלט לפרעה בתקופת יוסף.

V: מקורות:

אנו יכולים לראות שהמדרש להלן מדגיש את בהלתו של פרעה מהבליעה. אז הוא הושפע מזה, אבל בפירוש שלי הוא לא הבין את המשמעות בהקשר שלו, זה לא עשה את מה שיכול היה לעשות, להזכיר לו את יוסף, ואת אלוקי יוסף, ולהוביל אותו לשחרר את היהודים.

אני חושב שזו הייתה כוונתם של אלה שלימדו במקור את מה שכתוב בגרסה שלנו של המדרש:

[קישור למדרש רבה שמות ט ז]

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִם יִבְלַע תַּנִּין אֶת תַּנִּינֵיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלֶם הוּא, נָחָשׁ בּוֹלֵע נָחָשׁ, אֶלָּא יַחְזֹר לִבְרִיָּתוֹ וְיִבְלַע אֶת תַּנִּינֵיהֶם, מַהוּ וַיִּבְלַע מֵטֵּה אַהְרֹן אֶת מַטֹּתָם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֹּס בְּתוֹךְ נֵס, מְלַמֵּד שֶׁחָזַר הַמַּטֶּה מַטֶּה כִּבְרִיָּתוֹ, וּבָלַע אוֹתָן. כְּשֶׁרָאָה פַּרְעֹה כֵּן תָּמַהּ וְאָמַר: וּמַה אִם יֹאמַר לֵמַטֶּה בְּלַע לְפַרְעֹה וּלְכָסְאוֹ, עַכְשָׁו הוּא בּוֹלֵע אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא, נֵס גָּדוֹל נַעֲשָׂה בַּמַּטֶּה, לָמַטּּה בְּלַע לְפַרְעֹה וּלְכָסְאוֹ, עַכְשָׁוֹת שֶּׁהִשְׁלִיכוּ, שֶּׁהָיוּ רַבִּים לֵעְשׁוֹת מֵהֶן עֲשָּרָה עֲמָרִים, וְלֹא הָעֲבָה, וְכָל מִי שִׁרוֹאָה אוֹתוֹ אוֹמֵר זָה מַטֶּה אַהַרֹן, מִכָּאן שֶׁהָיָה מַטֵּה אַהֵּרֹן סִימַן טוֹב לַעֲשׂוֹת בּּוֹ נִסְּים וְנִפְּלָאוֹת לְדוֹרוֹת

הערה: מטה נקרא גם נס, ומשה רבנו יצר את הנחש על נס כדי לרפא (אות רפואי עד היום); אז נֵס בְּתוֹךְ נֵס הוא מעין משחק מילים, בכמה רמות, אם הוא חל על הרעיון הבא, כלומר: 1. מטה בתוך מטה; 2. כנס; ו-3. נס בתוך נס; 4. מטות ניסים בתוך מטה ניסים, כנס

Parshas Va'era:

Why Does God resort to Magic Tricks? Why a Serpent/reptile?

THE DEEPER MEANING OF THE SIGN OF THE STAFF TURNING INTO A TANIN:

I: The Theological aspect: The gods of Egypt;

II: The historical-memory aspect;

III: God's hints to readers of the chumash;

IV: Notes:

V: Sources.

I: THE Theological aspect (of the DEEPER MEANING OF THE SIGN OF THE STAFF TURNING INTO A TANIN):

The gods of Egypt: See images below, on the left and the right of a human with head of crocodile, and in the middle is a crocodile being worshipped as a god:

Since the Torah reveals to us in a few places God's wish to show the emptiness of the Egyptian gods ['lekol elokei mitzrayim e'eseh shfatim" etc] it is important to see how the events of our portion relates to this, and specifically how the Nile, and the magic of the Pharaohs as part of the protection offered by their Nile-associated 'gods', was used against them.

Wiki: Sobek .. was an ancient Egyptian deity ...associated with the Nile crocodile .. **represented either in its form or as a human with a crocodile head**. Sobek was also associated with pharaonic power, fertility, and military prowess, but served additionally as a protective deity with apotropaic qualities,(AR: Protective magic powers) ...protection against the dangers presented by the Nile .. Sobek enjoyed a longstanding presence in the ancient Egyptian pantheon, from the the Old Kingdom of Egypt (c. 2686–2181 BCE) through the Roman period (c. 30 bce–350 ce). ... spell PT 317..praises the pharaoh as the living incarnation of the crocodile god.."

..

The Nile was equated with life: when the Nile flooded, it brought prosperity and fertility to the life surrounding it, but if the water level didn't rise enough there would be famine or if the water level rose too much, people would lose their clay houses due to the flood. It was therefore important that the gods controlled the river.

The two major gods involved in this process were Khnum and Hapi. Khnum, the ram-headed god of the Nile, was considered to be the lord of the water and the one who brought life and fertility to the river banks where plants and animals thrived. And since the water would bring forth clay after flooding, Khnum was also thought to be creator of humans. ... The god Hapi was the one controlling the flooding of the Nile.,,,, the god Osiris ...associated with the flooding and receding of the Nile..... Crocodiles and hippos were feared and therefore the Egyptians worshiped them so they would be protected from animal attacks and evil in general.

...

Perverse-universe: mkm: Pharaoh must have been affected by the fact that Moses was the leader who had been long-predicted to arise, and who had been cast onto the Nile instead of into the Nile, had floated there safely, and then been rescued by none other than Pharaoh's daughter, and raised as a prince inside Pharaoh's palace! This itself was a great demonstration of:

- 1. the fact that God was indeed who sent him to Pharaoh.
- 2. the power of God to defeat human plans, even to use the plans of the schemers against them.

All this is also an answer to Pharaoh's arrogant question: "Who is this God that I should let his people go?"

It was also apparent to the Jewish Elders, who understood that Moses indeed was the leader God had chosen for them.

. . .

So now we can imagine on the one hand the surface-level, Moses as an old man, accompanied by an even older brother. He stutters. He supposedly represents the Almighty God of Heaven and Earth, yet needs to beg Pharaoh to let his people do! And he doesn;t seem to dare ask to free his people, only to let them go for three days of worship!

On the other hand, at the deeper level, if Pharaoh opens his eyes wider to see that, one could understand what power Moses should have been considered to represent, in the eyes of Pharaoh and those in his court:

- 1. he was saved by the Nile itself, a baby floating on the Nile safe from its much-feared crocodiles:
- 2. And now with his brother Aaron who turns his staff into a magic-crocodile which then swallows all the other magic-crocodiles, and actually is swallowing the staffs containing all the greatest magic of Egypt, all this in the presence of the Pharaoh who may have been considered the reincarnation of the Nile god!
- 3. And then a little later Moses and Aaron confront Pharaoh when he is at the Nile itself! And God tells Moses to use his own staff which had turned into a snake at the burning bush, and with Aaron and his staff which had swallowed all the crocodile/magic staffs, to hit the Nile and turn its waters and thereby also all the waters of Egypt into blood! The Nile whose water is a gift of the gods, the gift of life, which was associated to various gods, has been turned to blood, death for all of Egypt!

.

Conclusion: This makes clear what is stated several times in the Torah, that God was showing the Egyptians the emptiness of their idolatry. And why it was necessary to use 'magic' to accomplish this, and specifically employing the Nile, and reptiles(tanin/crocodiles).

Yosef attributed all to God, and the Pharaoh of his time echoed him in this, so it was all a great sanctification of the name of God (kiddush hashem). Here, in 'reminding' the Egyptians of Yosef, it means not only what he had done for all Egypt, but also the strong connection he had with God, constantly referring to God in his presentation to Pharaoh, and thus reminding them of God, and enabling them to understand what is unfolding via God's Will - and indeed this is a major theme in God's explanation for why God is hardening Pharaoh's heart - to be able to do all the miracles/signs in order that all of Egypt should know God.

. . . .

II: The Historical aspect (of the DEEPER MEANING OF THE SIGN OF THE STAFF TURNING INTO A TANIN):

In Exodus 7 the Torah tells us that the magicians were able to turn their rods into taninim - this is the Torah's way of communicating to us the message that *the essential element of Moses's sign was the part that the magicians could NOT do. In other words, the essence was NOT the transformation of a rod into a tanin, it was the swallowing* (7:12).

And then there is yet a further level: imagine that we are watching the event unfold, we see Aaron;s rod swallow the others, and then what...? The Torah doesn't tell us, we need to fill it in ourselves.

CLUES TO READING A DIVINE SIGN, which might help in interpreting other stories in the chumash:

THERE IS AN ABRUPT SHIFT IN THE NARRATIVE, EX 7:12 WHERE WE ARE NOT TOLD OF WHAT HAPPENED IMMEDIATELY AFTERWARDS. I BELIEVE the chumash Deliberately Denied us Information about the scene in that room when the Rods were swallowed, and the subsequent exit of moses and ahron. Namely, I believe we are meant to imagine the scenario and that way deduce what happened.

This missing element (see the story) is in itself a hint that we the reader need to think further, to imagine what happened and then understand the significance of that.

In this case, it seems to me that the Torah story implies that Aaron's rod did NOT spit out the other rods, instead when Aron's tanin turned back into a staff, he left with it, walking with it. Imagine: **Aaron exits the room carrying all of Egypt's precious idolatrous magic, their highest 'technology', for which Egypt was world famous at the time.**! So now imagine the astonishment and consternation of the great magicians of Egypt whose powerful magic staffs, Egypt's hi-tech wizardry-weaponry, were disappearing out the door with the exit of the two elderly Jews. Given what we saw above regarding their idolatrous beliefs, imagine what this accomplished in terms of reminding them all of "who is God"!

And now yet another step: Using our imagination of the scenario: when Aron's rod swallows the magic-rods of the magicians, did Aaron's swell to a multiple of its size?

From the overall sense of the Torah's narrative of what happened, I assume that it looked as it did before swallowing the other staffs. In other words my assumption is that as seen from the outside Aron's rod was untransformed by the swallowing! [Otherwise perhaps the magicians would have demanded their staffs back!]

Indeed the MIdrash describes Pharaoh's fear (see further below)

So if this is correct, then I surmise that **THIS** was the sign that God sent to Pharaoh - it was meant to remind them of Pharaoh's dream of cows swallowing other cows - whether or not Aaron then carried it all out with him, when his rod swallowed the rods of the magicians it remained a regular-sized rod, as was the case with the skinny cows after swallowing the fat ones!

So by telling us all the details of the story, but leaving out the last scene, what happens and what was said - the Torah is highlighting - in this somewhat cryptic way - that the message to Pharaoh was encrypted in this aspect, not in the fact of the rod-to-reptile transformation, nor even directly in the swallowing.

So now imagine the astonishment and consternation of the great magicians of Egypt whose powerful magic staffs, Egypt's hi-tech wizardry-weaponry, were disappearing out the door with the exit of the two elderly Jews, carried away by this elderly Jew Ahron out the door in his one stick!

But the message of this amazing event was not received.

And so, more such messages were designed - all meant to remind the Egyptians - especially Pharaoh - of what they had done to the Jewish People, and hopefully to relent and let them go. But these signs - the plagues - did not have the desired effect, until it was too late.

In sum: This divinely-enacted 'magic act' accomplished several purpose: it was designed to

- 1. remind Pharaoh of Joseph;
- 2. remind Pharaoh "who God is"; reminding him of the God of Joseph who Joseph mentioned and the Pharaoh of the time respected as a result!
- 3. show the emptiness of the Egyptians gods;

••••

III: God's hints to readers of the chumash:

Our part as active-reader: We can see that if this interpretation is correct, it reveals a method of the Torah in conveying deep hints - the Torah provides certain details, and then the rest is left by the Torah for US to fill in, given the larger context of the story back to Joseph's time. In a way, a hint that something is deliberately left out for us to fill in.

We can see from the above example how what seems to be a random choice of miraculous 'sign' is actually carefully scripted by God to convey an important message - but one which will be understood only by those who open themselves up to the acceptance that God is indeed sending a message. And if one is open in that way, and thinks deeply into what is occuring, one might be rewarded with an insight which can assist in planning one's life and actions to better fit the divinely-preferred path (resulting in spiritual growth, a sense that the events in one's life are meaningful, and avoidance of unecessary suffering).

.

Also: Note that the phrase "asher lo yada et yosef' - A pharaoh arose who did not know/remember Yosef - which was inscrutable at first, in the beginning of the story, can now be seen as a key to interpreting this sign. (Well-crafted movies use this technique: something happens or a person appears, and seems irrelevant or just a small detail, but later is revealed to be the key to what happened.) So this can be a clue to how to interpret other chumash accounts.

•••

And perhaps the above ideas can then guide us for our own lives as well, perhaps only on a national level, perhaps also on an individual level. As we saw above, God reminds the Egyptians, but subtly at first, then sends warnings, the plagues, then disaster = plague of the first born, and when even that is not enough, the men drown in the sea (yam suf)[like they drowned the Jewish boys in the Nile].

God's actions in this world follow some divine rational strategy not fully understood by humans, however Tradition teaches that they can be better understand when seen how the event ties in to the pattern of history, and the moral/ethical/spiritual behavior of those involved - and the stories in the Torah are a guide to how this unfolded in specific historical situations.

The more one is attuned to this regarding events affecting oneself individually or collectively as a society - or nation, or humanity as a whole - presumably the better one can navigate through life. However, to gain an appropriate understanding one must go below the surface to a deeper level, and see the significance of the events, or their consequences, not just the event itself.

We saw how the rod-to-tanin story fits very well into the chain of events when one understands the reasons underlying.... and now we'll apply this type of reasoning in another example.

•••

IV: Notes:

Re Pharaoh's dream of the skinny cows eating the fat ones: Genesis 41:21 adds a vital element not told before in the Chumash's telling of the dream itself - Pharaoh adds that he could not tell that the skinny cows had eaten the fat ones, ie they remained skinny. And this detail and its implication helps us understand why he was so frightened upon awakening. I believe that the chumash makes sure to tell us this detail in this manner, ie not as part of the dream but as part of what Pharaoh perceived in the dream, in order to stress that Pharaoh was aware of it, not that just perhaps the reader knows it by benefitting from God's telling of the dream when the Torah was written, and so that we can infer from his disturbed state in the morning that it was the significance of this added element which disturbed him.

We can infer that this is a very crucial element of the dream - it was about cows and wheat, and about plenty and lack, and two periods of 7, but an essential element was conveyed by this aspect, and in 41:31 Yosef explains its meaning. To the dreamer who was so shaken by the dream, and who understood that it was a prophetic message to him, it was immediately apparent that this was indeed the intended meaning.

This would be the way that this period would be remembered - that there was such terrible lack that the great years of abundance preceding it would not even be felt. We know even nowadays thousands of years later how meticulous records were kept then, and even rendered in pictorial form, and so it is reasonable to suppose that within the court of the pharaoh this cataclysmic period and the miraculous deliverance from its effects would have been known even a few hundred years later, especially as there were long-term consequences to the reorganization of the country instituted by Joseph during that period.

.

Note: God had already instructed M"R to tell Pharaoh about the makat bechorot and why it would happen, so Pharaoh already knew that God operates according to MkM, and this was also meant to help him understand that there would be a deeper meaning to the tannin trick he was about to see. But God leaves it up to humans to make the

effort to interpret and understand, and this Pharaoh was blinded by his arrogance and didn't see past the surface level, in stark contrast to the Pharaoh at the time of Yosef.

...

V: Sources:

We can see that the midrash below stresses Pharaoh's fright at the swallowing. So he was affected by it, but in my interpretation he didn;t understand the significance in his context, it didn;t do what it could have, remind him of Yosef, and of the God of Yosef, and lead him to free the Jews.

I think that this was the intent of those who originally taught that which is recorded in our version of the Midrash:

https://www.sefaria.org/Shemot_Rabbah.9.7?lang=bi

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָם יִבְלַע תַּנִּין אֶת תַּנִּינֵיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם מִנְּהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא, נָחָשׁ בּוֹלֵע נָחָשׁ, אֶלָא יַחְזֹר לְבְרִיָּיתוֹ וְיִבְלַע אֶת תַּנִּינֵיהֶם, מַהוּ וַיִּבְלַע מֵטֵּה אַהְרֹן אֶת מַטֹּתָם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נְסַ בְּתוֹךְ נֵס, מְלַמֵּד שֶׁחָזַר הַמַּטֶּה מַטֶּה כָּבְרִיָּתוֹ, וּבָלַע אוֹתָן. כְּשֶׁרָאָה פַּרְעֹה כֵּן תָּמַהּ וְאָמַר: וּמַה אָם יֹאמֵר לַמַּשֶּׁה בְּלַע לְפַרְעֹה וּלְכִסְאוֹ, עַכְשָׁו הוּא בּוֹלֵע אוֹתוֹ. אָמֵר רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא, נֵס גָּדוֹל נַעֲשָׂה יֹאמֵר לַמֵּשֶׂה בְּלַע לְפִרְעֹה וּלְכִסְאוֹ, עַכְשָׁו הוּא בּוֹלֵע אוֹתוֹ. שָׁהָיוּ רַבִּים לֵעשׁוֹת מֵהֶן עֲשָׂרָה עֲמָרִים, וְלֹא בַּמַטֶּה, שָׁאַף עַל פִּי שֶׁבָּלַע כָּל אוֹתָן הַמַּטּוֹת שֶׁהְלִיכוּ, מִכָּאן שֶׁהָיָה מַטֵּה אַהְרֹן סִימָן טוֹב לַעֲשׁוֹת בּוֹ נִסִּים הָעֶבָּה, וְכָל מִי שֶׁרוֹאָה אוֹתוֹ אוֹמֵר זֶה מַטֵּה אַהְרֹן, מִכָּאן שֶׁהָיָה מַטֵּה אַהְרֹן סִימֶן טוֹב לַעֲשׁוֹת לְדוֹרוֹת לְדוֹרוֹת הַלְדוֹרוֹת לְדּוֹרוֹת לְבִּרוֹת לְבִּלְאוֹת לְדוֹרוֹת לִבְּלִאוֹת לְדוֹרוֹת

Note: A staff is also called a ness, and M"R created the serpent on a ness to heal (a medical sign to this day); so נֵס בְּתוֹךְ נֵס is a sort of play on words, at several levels, if it applies to the next idea, ie: 1. a staff inside a staff; 2. as a miracle; and 3. a miracle within a miracle; 4. Miraculous staffs inside a miraculous staff, as a miracle.

..

http://priority-1.org/wp-content/uploads/20240417002428385.pdf

power. The question arises: "Why did Hashem want the staff of Aaron to be turned into a shake altogether, since it didn't prove anything?" Pharaoh only got scared after Aaron's staff swallowed all of the staffs of the Egyptian advisors. One answer suggested, is that Moshe told Pharaoh that Aaron's staff might eat him up. This answer cannot be correct because Hashem told Moshe that he must show honor to Pharaoh by speaking respectfully to Pharaoh as befits a king ¹⁸.

say that Moshe was telling Pharaoh that their snake will eat up the snake that Pharoah is relying on for protection against all enemies. However, Pharoah still claimed that Moshe has not proven that their snake had any superpowers or that a superpower sent them to Pharoah.

Now Hashem uses our arch-enemy Bilaam to prove that Pharoah is wrong. Bilaam thought that Moshe was just a big wizard actually thought he was helping Pharoah to defeat Moshe ²¹. He said that in the realm of nature we find that big fish eat smaller fish and big snakes eat smaller snakes. Thus, what Aaron's snake did was something natural. If you, Moshe, want to prove that your snake has superpowers and that you were sent by a Superpower, you have to do something that is not natural. Therefore, let your snake spit out all the snakes that it swallowed and all of us will grab the tail of our respective snakes and then turn them back into staffs again. Aaron should do the same. Next, all of us including Aaron will throw down our respective staffs and let them remain as staffs. Now if Aaron's staff will eat up our staffs, it will have done something that is not natural and it will prove that Aaron's staff possesses supernatural powers and that you were sent by a supernatural power to Pharoah. Moshe agreed to this challenge and Aaron's snake spit out all the snakes of the advisors and everybody did as Bilaam stipulated and this time Aaron's staff ate up all of the other staffs. Pharoah then became frightened and thought to himself, "what if Moshe should command Aaron's staff to eat up my throne or even worse, to eat my throne with me on it?"

.....

Psukim: The slavery of the Jewish People in Egypt begins with a new Pharaoh. The necessary prelude to the Egyptian enslavement of the Jews was their denial of what Yosef did for Egypt:

Ex: 1:8 "Now there arose a new king over Egypt, who knew not Joseph". "Vayakam melech chadash asher lo yadah et yosef"

- in other words the Egyptians didn't have gratitude ('hakarat hatov') for the nation which had saved all Egypt from starvation, and their civilization from collapse due to famine, and instead made it powerful as a source of grain for neighboring countries. So Pharaoh has forgotten why there were Jews in his kingdom, and instead of gratitude has enslaved them. We'll see that this early statement at the beginning of the story is a deep clue to what follows.

And then: Ex: 5: 1-2: And afterward Moses and Aaron came, and said unto Pharaoh: 'Thus saith the LORD, the God of Israel: Let My people go, that they may hold a feast unto Me in the wilderness. And Pharaoh said: 'Who is the LORD, that I should hearken unto His voice to let Israel go? I know not the LORD, and moreover I will not let Israel go.'

Clearly this Pharaoh had also forgotten God, acknowledged many times by both Yosef and the Pharaoh of his time, in their exchange as recorded in Gen 41: 16, 25, 28, 32, 38, 39.

Via these passages the Torah is clueing us in to the problem, and therefore to a key to part of the solution: this Pharaoh needs to be 'reminded' of what he has conveniently forgotten, by divinely-instituted events. We'll see how knowing that what follows is meant to remind Pharaoh of Joseph, and of God, is a key to understanding the strange rod-to-tanin magic act - and we'll see how this 'magic act' accomplished both of these goals!

----....

The rest of this page is NOT NEEDED

After the three signs to the Jewish People, God tells MR to go to Pharaoh again and do the tannin trick. See the articles on My website:

https://sites.google.com/nyu.edu/biblethemes/vaera-plagues .

.

Midah kneged Midah ("MkM") ie divinely-crafted karma:

The Torah and oral Tradition provide a guide to help us interpret events. God as presented by the Torah clearly is "the Director of history, and the Standard of morality", and these two are deeply related in that God acts in history with retribution for moral infringement. According to Jewish Tradition, God's reaction to human behavior - God's action in this world - follows the algorithm of "midah kneged midah" [MkM] = divinely-instituted Karmic reaction.

God reveals to Moses to tell Pharaoh at first, that the key to understanding the plagues is MkM, "if you do not send out my firstborn - Israel - I will kill all your firstborn".

We can see that for the perspicacious reader of the Torah, its inclusion of this statement about forgetting Yosef, is meant as a hint to the reader - as it was to Pharaoh - that there is a connection between events. And also, much of what followed - eg the 10 plagues soon afterwards - was meant to remind the Egyptians of what they had 'forgotten'. So this statement is therefore a hint to us who read the story, how to understand what the protagonists were meant to understand by what they saw and experienced. *And perhaps this can then guide us for our own lives as well, perhaps only on a national level, perhaps also on an individual level.* As we saw above, God reminds the Egyptians, but subtly at first, then sends warnings, the plagues, then disaster = plague of the first born, and when even that is not enough, the men drown in the sea (yam suf)[like they drowned the Jewish boys in the Nile].

Similarly, as I explained in the previous parsha (last week's explanation), the three signs which Moses was told by God to perform had direct significance in his own life, as both 'punishment' and warning for the future - the choice of blood, snake and leprosy were not at all random, they were a form of MkM, and this itself was secret message and sign to the elders before whom the signs were performed.

However God does not reveal to Moses the meanings of the signs, and does not tell Pharaoh the MkM aspect for each plague (which are presented in my other post), and not even to the reader of the Torah accounts, or even in openly-available teachings. So MkM, and thematic connections between events in the Torah narratives, is subtle. So imagine how much more difficult it is for us to see it in our own situations, this is a real challenge!

NOT NEEDED

STATT TURNS INTO a SHAKE

The Torah ¹⁴ states that the first sign that Moshe used to prove to Pharaoh that Hashem Who is a superpower, and the creator of the whole world, sent him to Pharaoh, was that Aaron threw down his staff and it turned into a snake. Seeing this feat, the Egyptian wizards also threw down their staffs which also turned into snakes. Next, the Torah tells us that Aaron's snakes swallowed up the snakes of the Egyptian wizards. At this site, Pharaoh got angry at Moshe and told him that he didn't prove anything because Egypt is full of wizards that can also do the same thing ¹⁵. Pharaoh then took two 5-year-old boys out of their school and they also turned their sticks into snakes. Then he called his wife and even she turned her staff into a snake 16. Therefore, Pharaoh claimed that Moshe was just another wizard ¹⁷. The fact that Aaron's snake ate the other snakes just proves that he is a bigger wizard. It doesn't prove that the snake had any supernatural powers or that Moshe and Aaron were sent to Pharaoh by a supernatural power. The question arises: "Why did Hashem want the staff of Aaron to be turned into a snake altogether, since it didn't prove anything?" Pharaoh only got scared after Aaron's staff swallowed all of the staffs of the Egyptian advisors. One answer suggested, is that Moshe told Pharaoh that Aaron's staff might eat him up. This answer cannot be correct because Hashem told Moshe that he must show honor to Pharaoh by speaking respectfully to Pharaoh as befits a king ¹⁸. Even when Moshe told Pharaoh that after the last plague, the death of the firstborn children, Pharaoh's servants would come to him and tell him to leave Egypt with all of the Jews. Still he couldn't say "His Royal Highness will come with an entourage as befits a great king". He had to leave out Pharaoh altogether because it would have been disrespectful to Pharaoh even just to mention that he would have to take such an action. How much more disrespectful to Pharaoh is it to mention that their snake will kill him. Thus, we still have the question why did Hashem want Aaron's staff to turn into a snake.

To answer this question we first have to review Egyptian polytheism, their worship of more than one 'god' or 'goddess'. They worshiped the Nile

Appendix: NOT NEEDED